

Nr 13.

Utlåtande i anledning av väckt motion om ökad semesterlön åt arbetstagare.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 114, vilken behandlats av andra lagutskottet, har herr *Dahlgren m. fl.* föreslagit, att »riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag till ökad semesterlön åt arbetstagare».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för detta förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

Nu gällande semesterlag, *lagen den 29 juni 1945 om semester*, äger enligt 1 § tillämpning å arbetstagare i allmän eller enskild tjänst med undantag av sådana arbetstagare hos staten, för vilka gälla särskilda föreskrifter rörande semester.

Har mellan arbetsgivare och arbetstagare träffats avtal, som innefattar avstående från rätt till semester eller i något avseende mindre förmåner för arbetstagare än vad i semesterlagen stadgas, är avtalet enligt 2 § i sådan del ogillt med mindre annat i lagen angives.

I 3 § stadgas, att arbetstagare på grund av det arbete, som han under ett kalenderår (kvalifikationsår) utfört för arbetsgivarens räkning, äger rätt att av denne erhålla semester. Såsom kvalifikationsår må, såframt överenskommelse därom träffas, gälla annan period av samma längd. Semester skall utgå under året näst efter kvalifikationsåret. Under semester skall *lön* utgå.

Enligt 4 § är arbetstagare, som utför arbetet i sitt hem eller eljest under sådana förhållanden att det ej kan anses tillkomma arbetsgivaren att vaka över arbetets anordnande, icke berättigad till semester utan äger i stället uppbära *särskild semesterlön*.

I 5 § stadgas, att arbetstagare, som lämnar sin anställning eller entledigas därifrån, innan han åtnjutit semester eller semesterlön, vartill han förvärvat rätt enligt semesterlagen, skall erhålla ersättning därför (*semesterersättning*).

Angående storleken av lönen under semestern stadgas i 14 §, att arbetstagare, som är avlönad med tidlön, beräknad för vecka eller längre tidsenhet, äger uppbära den å semestertiden belöpande lönen. Annan arbetstagare äger för varje semesterdag uppbära lön med belopp, motsvarande hans genomsnittliga dagsinkomst under de dagar av kvalifikationsåret, å

vilka han utfört arbete för arbetsgivarens räkning. Hänsyn skall därvid icke tagas till sådant tillägg till lönen, som utgått för tid utöver den för arbetstagaren normala arbetstiden (övertidstillägg). För arbetstagare, som icke är avlönad med tidlön, beräknad för vecka eller längre tidsenhet, må överenskommelse träffas om annan beräkning av lönen än den i lagen föreskrivna, såframt överenskommelsen har form av kollektivavtal och å arbetstagarsidan slutits eller godkänts av organisation, som enligt lagen om förenings- och förhandlingsrätt är att anse såsom huvudorganisation.

Vid 1947 års riksdag föreslog herr Dahlgren m. fl. i motionen II: 102, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag till ökad semesterersättning för arbetstagare.

Motionen behandlades av andra lagutskottet, som i sitt över motionen avgivna utlåtande nr 11 yttrade:

I motionen föreslås, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om förslag till ökad »semesterersättning» för arbetstagare. Med semesterersättning menas i semesterlagen den särskilda ersättning som arbetstagare skall erhålla, om han lämnar sin anställning eller entledigas därifrån innan han åtnjutit semester eller semesterlön. Av motionen framgår emellertid, att motionärerna med uttrycket semesterersättning närmast avse den lön som under semestern skall utgå till arbetstagare.

Semesterns huvudsyfte är att bereda vila och rekreation. Om semestern skall utnyttjas på ett tillfredsställande sätt, uppstå emellertid för många inkomsttagare med små inkomster svårslösliga ekonomiska problem. I viss utsträckning ha dessa problem redan uppmärksamrats. Statligt understöd har lämnats till fria sommarresor för barn och rabatterade resor för husmödrar. Vidare kan i detta sammanhang hänvisas till den verksamhet som bedrivs av Reso, folkrörelsernas rese- och semesterorganisation, Svenska turistföreningen och andra enskilda sammanslutningar. En utbyggnad av statens och de enskilda sammanslutningarnas verksamhet i syfte att bereda personer med begränsade ekonomiska resurser bättre möjligheter till vila och rekreation under semestern är synnerligen önskvärd. Däremot torde det icke vara möjligt att lösa arbetstagarnas svårigheter med semesterkostnaderna i enlighet med i förevarande motion angivna riktlinjer.

Det kan i och för sig vara ganska rimligt, att lönen under semestern utgår med högre belopp än annars. Av motionen framgår, att syftet med motionärernas förslag är att låta arbetsgivarna bära kostnaderna för arbetstagarnas ökade utgifter under semestern. Det av motionärerna åsyftade resultatet torde emellertid icke kunna uppnås med motionärernas förslag. Om arbetsgivarna genom lag förpliktas att till arbetstagarna under semestern betala högre lön än eljest, så komma självfallet arbetsgivarna att vid löneförhandlingar med arbetstagarna kalkylera med denna omständighet, och arbetstagarna kunna befaras själva få bära sina ökade levnads-kostnader under semestern genom att under övriga delar av året erhålla mindre lön än de eljest skulle ha erhållit. Även för de arbetstagare som avlönas av staten blir frågan om högre lön under semestern närmast en rent löneteknisk fråga.

Av praktiska skäl kan det måhända i vissa fall vara lämpligt att arbets-

tagarna erhålla högre lön under semestern än eljest. Denna fråga bör emellertid kunna lösas genom överenskommelser mellan arbetsmarknadens parter.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställde utskottet, att motionen icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd. Riksdagen biföll utskottets hemställan.

Utskottet. Arbetstagare erhålla enligt semesterlagen lön under semestern. De arbetstagare, som äro avlönade med tidlön, beräknad för vecka eller längre tidsenhet, ha rätt att uppbära den å semestertiden belöpande lönen. Annan arbetstagare äger för varje semesterdag uppbära lön med belopp motsvarande hans genomsnittliga dagsinkomst under de dagar av kvalifikationsåret, å vilka han utfört arbete för arbetsgivarens räkning. För sistnämnda arbetstagare kan under vissa förutsättningar överenskommelse träffas om annan beräkning av lönen än den i lagen angivna.

I motionen föreslås, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag till ökad semesterlön åt arbetstagare. Utskottet avstyrkte i sitt utlåtande nr 11 vid 1947 års riksdag en motion med likartat innehåll. Därvid framhöll utskottet bland annat, att det i och för sig kunde vara rimligt att lönen under semestern utginge med högre belopp än eljest men att detta närmast vore en löneteknisk fråga, som borde kunna lösas genom överenskommelser mellan arbetsmarknadens parter. Utskottet har icke funnit skäl att nu frångå denna uppfattning.

Under återopande av vad ovan anförts och vad utskottet i övrigt anför i sitt utlåtande nr 11 vid 1947 års riksdag får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 4 mars 1948.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid ärendets behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Norman, Forslund, Wistrand, Sten, Björkman, Nils Elowsson, Hallagård* och Osvald*;

från andra kammaren: herrar Olovson i Västerås, Hellbacken, Johnson i Kastanjegården*, fru Johansson i Norrköping, herr Hedlund i Rådom*, fru Boman*, herrar Lundberg och Andersson i Alfredshem.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.